

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K. pol leta 12 K. 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolnjenega naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Nastanila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841.652.

TELEFON šte. 1157.

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

Naše ljudsko šolstvo v okolici.

Pogled na sedanje stanje našega ljudskega šolstva v okolici tržaški in pogled na razvoj istega v kratkem času sedanjega stoletja: to je namen tem vrsticam. Mislimo, da ne bo nihče oporekal važnosti takega sklepčnega računa, če le pomisli, da razven ljudske šole nimamo Slovenci drugih zavodov na tržaških tleh, ter da je ljudska šola kolikor-toliko verno zrcalo našega narodnega napredovanja.

Na podlagi uradne statistike je bilo stanje naših ljudskih šol v okolici sledeče:

V teku leta 1905—06 se je vpisalo v te šole 3978 otrok in sicer 3209 v slovenske oddelke in 769 v italijanske. Od teh je obiskovalo vsakdanjo šolo na slovenskem oddelku 2786 otrok, na italijanskem 736; v slovenski nadaljevalni tečaj je hodilo 423 otrok, v italijanski 33. Šol je bilo deset, med temi tri z italijanskimi oddelki. Od teh šol štejemo štiri petrazrednice, štiri štirirazrednice, po eno trirazredno in eno dvorazredno šolo. Učiteljskih močij je skupno poučevalo 71, od teh 32 moških in 39 ženskih, 45 definitivnih in 26 provizornih. Slovenskih učnih moči je bilo 58, italijanskih 13. Šolskih sob, v katerih se je poučevalo, je bilo 63, od teh 51 odmerjenih slovenskim šolam.

Sedaj pa pogled nazaj.

Vpisalo se je šolskih otrok

leta	v slov. odd.	v ital. odd.	skupno
1900—01	2861	606	3467
1901—02	2829	602	3431
1902—03	2904	613	3517
1903—04	2960	733	3693
1904—05	3046	778	3824
1905—06	3209	769	3978

Te številke govore jasno besedo njemu, ki jo hoče razumeti. Vidimo namreč, kako je število učencev v slov. oddelku sorazmerno rastlo do lanskega leta, a kako je število otrok, obiskujočih ital. oddelke, precej naгло poskočilo. Skok je posebno občutljiv od leta 1902—03. do leta 1903—04. Slovenske šole so pridobile tedaj 56 celih glav, italijanske pa 120, t. j., več negoli dvakraten prirastek na slovenskih šolah. Od leta 1900—01 do 1905—06 iznaša skupni prirastek 511, od katerega prihaja 348 na slovenske in 163 na italijanske šole v okolici. V odstotkih bi se skupni prirastek dal izraziti približno 12,8%. Prirastek na ital. šolah iznaša okoli 21,2%, na slov. pa samo 10,8%. Torej smo glede slov. šol p o d naravnim prirastkom. In to je žalostno.

Kaj je vzrok temu? Kar golo naštejmo glavne momente: parcijalna narodna brezbriznost, pritisk raznih faktorjev, namišljena ali resnična beda prebivalstva, gospodarske, oziroma industrijalne razmere. In sedaj malce komentarja.

Do kakega vrhunca lahko prispe narodna brezbriznost, pokazal je pred kratkim nek žalosten slučaj v sv. Ivanu. Naj omenim še nemško Švedmarkino šolo v Škedenju, ki šteje letos nad 40 učencev, od katerih niti 5 Nemcev. Italijani so prepranjeni, da bi silili svojo dečo v ono potujčevalnico, Slovenci pa kar deró tjakaj. Ta šola je vdobila po enoletnem obstanku že pravico javnosti, in že se govori o razširjenju iste. Pritisk raznih faktorjev, smo rekli. To je stara naša pesem in včas, včas je skoro odpustljivo če ubogi delavec med alternativno: ali brezposelnost ali dečo v ptujo šolo? — izbira p o s l e d n j e. Drugi zopet pošiljajo svoje otroke v ptuje šole radi raznih darov v oblačilih, ki jih potem vdobivajo. Pravijo, da bi drugače ne mogli oblačiti svoje dece. Morda je to res v posamičnih slučajih, in tu bi bilo umestno konkurenčno društvo blagih src, ki bi paralizovalo vpliv sličnih humanitarnih ustanov naših italijanskih sodeželanov. Včas je pa beda le namišljena, ker „za liter“ se novce že najde, ali pa je le izgovor za narodno mladenost, ali pa je celo — skopost. Gospodarske razmere pa gotovo ne ostanejo brez vpliva na razvoj ljudskega šolstva. Mesto se

širi v okolico, tovarne se zidajo, ptuj živelj narašča, mednarodni proletarijat se množi. Proti temu nam pač niso podani dovolj močnejši pripomočki, ki bi bili: narodni kapital in narodna industrijalna podjetja.

To v kratkem poleg drugih še manjših vzrokov, ki pojasnjujejo počasno napredovanje števila otrok na naših ljudskih šolah in med katerimi bi bila še mrznja posamičnih prebivalcev do šole sploh.

In sedaj roke križem, kaj ne, pa pustimo se snesti? Nikar tako! Nov up nas mora navdati, ko pogledamo poslednje število v gorenji rubriki. Lani se je na naših okoličanskih slov. šolah vpisalo 163 otrok več, nego predlanskim, a na italijanskih oddelkih 9 otrok manje. To je že nekaj, a ni še vse. Dela, resnega dela je treba poleg resnih besed.

Na jugoslovanskem Pijemontu.

Popotni utrinki iz Srbije.

Piše Franjo Kraševac.

III.

Prvi beligradskega utisi. — Na kolodvoru. Nič pašusa. — „Pri ruskem carju.“ „Kod grada Soluna“. — V čitalnici „Slovenskog Juga“. — Topčider. Letovišče kraljev Obrenovićev, Velikodušnost kralja Petra Kćutnjak. — Beogradska električna železnica. — Na Teraziji. Pred kraljevo palačo. — Na Kalimegdanu. Spomeniki znamenitih Srbov. Beogradska trdnjava. — Mali Kalimegdan — beogradske Prater. — „Kod Arnauta.“ — Beogradska „bohème“. — Dragutin Inkiostri in jugoslovanska narodna umetnost. — Nov jugoslovanski umetniški pojav v Srbiji. — V narodnem pozorištu. Spomenik knjaz Mibajla. V narodni skupščini. — Izlet v Zemun. — Beogradska žurnalitika in kolportaja. — Carinska vojna.

... Kadar zmagojuje v vojni neprijatelj, pognavši našo vojsko v beg, pravimo da je to od njih barbarstvo; ko pa je usmrtila naša vojska bilo desetkrat toliko sovražnikov, nazivamo to morjenje — hrabrost.

Večina ljudi veruje stalno, da vojne ne prestanejo, dokler bo svet stal. Takšnim ljudem bilo bi brezvspešno razkladati o evoluciji človeškega duha, praviti jim o grozoti srednjevečnih mučilnic, govoriti jim o tem, da istotako kakor so nehale razne vraže, babjeverstva, okrutne kazni, robstvo, suženjstvo: da ravno tako preminejo enkrat tudi vojne, ta najčrnejši greh človeštva! A najgorje je, da ti ljudje zaključujejo svojo veroizpoved s proroškimi besedami: vojne so bile, so, in bodo. To je najčrnejši pesimizem. Zdi se mi, kakor bi se v resnici bali pokojno živeti brez groze vojne. Ako se vam je posrečilo, da ste takšnega pesimista prepričali z jasnimi dokazi, pa vam govori naposled: „No, možno, da vojne prestanejo, ali mi tega že ne dočakamo“. Seveda: dokler bodo ljudje, verujoči v neodstranljivost vojen, dotlej bodo vojne tudi trajale. V prvi vrsti gre za to, da vsakdo jasno spozna, da je vojna največi zločin človeške družbe, in da kakor taka nima nadeje na večno trajanje: da vsaka blodnja mora prej ali slej zamreti pred lučjo spoznanja.

Premaga-li neprijateljska vojska naše bojevnike s silo in zvijačo, takoj kričimo v svet, da je sovražnik uskočen, lokav in nevičar; ko pa zmagojuje naši nad protivnikom (bilo tudi najlokavejšim naskokom), tu imenujemo svojo zavratnost in pretkanost: strategično predvidnost, ali „modre, premišljene in za čas storjene predpriprave“. Pozabljam, da vse to je le zvijača, prevara, kovarstvo, lokavost in prekanjenost! Ob neverjetni dovršenosti današnjega orožja nima osebna hrabrost skoro nobene cene več: ob današnjem vojevanju veljajo samo gornje lastnosti.

Največ zla izhaja iz tega, ker človek človeku noče odpuščati. Ako bi si ljudje vzajemno odpuščali, ne bilo bi nobenega vojskovanja, nobenega vzajemnega zasledovanja; novo življenje bi vsklilo na zemlji, in nikdo ne bi imel drugemu niti kaj odpuščati, kajti, ako bi vsi odpuščali, trudil bi se vsak svojemu drugu pomagati, storil bi vsak dobro in razven smrti in boleznim bi ne bilo nobenega zla. Potem bi pa tudi ne bilo boleznim in smrtim v današnjem smislu. — — —

Beligrad ima pa tudi svoj Prater in to je mali Kalimegdan. Akrobatje, menadžerije, cirkusi zvaljajo sem široke mase beligradskega prebivalstva. — — —

Poplašen vsled mastnega računa za kosilo, sem na večer obrnil od „Ruskega Carja“ v gostilno „Kod grada Soluna“, kjer so mi zaračunali nekoliko bolj — da rabim srbski izraz — ljudski. — — —

„Kod Arnauta“ je vesela restavracija na Teraziji. Tu sem se spoznal z mnogimi beligradskimi „bohémov“. Jedna najmarkantnejših prikazni beligradske „bohème“ je slikar gosp. Dragutin Inkiostri, stvoritelj jugoslovanske narodne umetnosti. Razven našega slovenskega slikarja Hugona Gerbiča v Pragi, mi ni poznan jugoslovanski slikar, ki bi se bil začel baviti z osnovitvijo jugoslovanske narodne umetnosti. (Pride še.)

Odsek za volilno reformo.

(Brz. poročilo).

DUNAJ 27. Odsek za volilno reformo je vsprejel § 36 volilnega reda za državno zbornico po predlogu posl. Starzynskega, po katerem bo istočasno z izvolitvijo poslanca minoritete izvoljen tudi namestnik, ki vstopi v državni zbor, čim poteče iz katerega si bodi vzroka mandat poslanca minoritete. Nadalje je bil vsprejet dodatek, po katerem se ne izpopolni na novo tega mandata po novi volitvi, ako poteče iz katerega si bodi vzroka mandat nadomestnika. Nadaljni paragrafi, ki govorijo o ožji volitvi, volilnih certifikatih, dvojnih volitvah in novih volitvah so bili vsprejeti z nebiestvenimi spremembami. Razprava je dospela do § 40 ter se bo nadaljevala popoldne.

DUNAJ 27. Odsek za volilno reformo je vsprejel danes § 36 (sedaj 37, ožje volitve) v obliki predloženi od vlade, ter je potem razpravljal o § 37 (sedaj 38, volilni certifikati). Na razpravi tega paragrafa sta poslanca Hrubi in Vogler predlagala, naj se ustanovi volilno sodišče, Vogler je zahteval, naj do ustanovitve tega sodišča prevzame posle istega upravno sodišče. Minister notranjih stvari baron Bienerth je izjavil, da stoji vlada v obče v tem vprašanju na stališču, da pride parlament do izraza svoje suverenitete na najočitnejši način ravno v tem, da presoja volilne akte. Vlada ne smatra torej za svojo nalogo, da poseže kakor taka v izjavo poslanske zbornice, oziroma da prevzame v tem vodilno ulogo. Minister zamore le prositi odsek, da se z razvojem tega vprašanja ne zahteje zakon o volilni reformi. Sicer je že poslanec Romanczuk poslal odseku predlog o ustanovitvi volilnega sodišča in odsek zavzame lahko svoje stališče povodom razprave o tem predlogu. Da bi se že sedaj kakor tako spremenilo besedilo vladne predloge v smislu, da bi se na mesto kompetence zbornice ustanovilo volilno sodišče, smatra govornik nevarnim že radi tega, ker bi bilo vsprejetje tega zakona odvisno od vsprejetja drugega zakona. Govornik se je izjavil tudi proti predlogu posl. Voglerja, da bi se presojevanje volilnih spisov predložilo upravnemu sodišču, češ, da je to sodišče preobloženo. Po daljši debati je bil vsprejet ta paragraf, izvemši odstavka 2, katerega vsprejetje je bilo odloženo. Nato je odsek pričel razpravljati o § 39 (prej 38), ki govori o dvojni volitvi; paragraf je bil vsprejet v obliki predloženi od vlade z dodatnim predlogom posl. Hrubi-ja, tako tudi § 40 (prej 39), ki govori o novih volitvah. Seja je bila na to prekinjena do 4. ure popoldne.

Volilna reforma in Čehi.

Češki list „Lučan“ je priobčil neki članek, ki pomenja — izlasti, ker se ta članek pripisuje mladočeškemu prvaku dru. Kramaru — nekako presenečenje za ves avstrijski politični svet, a za nas Slovence in Hrvate pregrenko iznenadenje. Članek zveni namreč tako kakor da hočejo Čehi odnehati od svojega odpora proti zahtevi Nemcev po dvetretjinski večini za spremembo razdelitve volilnih okrajev!

*) Opozorjamo, da je g. Dragutin Inkiostri napravil tudi načrte za slikanje v čitalničnih prostorih v tržaškem „Narodnem domu“.

Op. ured. „Edinosti“.

To bi bilo za res za ves politični svet v veliko presenečenje, kajti s tem bi se postavili Čehi v protislovje sami seboj in taktiko, ki so jej sledili do — danes. Za nas Jugoslovane pa bi bila ta sprememba v češkem vedenju zares prebridko iznenadenje, ki bi moglo precej zrahljati dosedanje bratske vezi med političnima zastopstvom oba narodov. Ker si ne moremo misliti, da bi Čehi hoteli izzvati toli usodno eventualnost, tudi ne moremo verjeti v resničnost gornje vesti.

„Slovanska zveza“ in volilna reforma.

Iz „Slovenca“ doznajemo, da je „Slovanska zveza“ v svoji seji dne 25. t. m. sklenila te-le resolucije:

I. „Klub zavrača ogorčeno napade radi vol. prenosne, naperjene proti sebi in svojim zastopnikom v odseku, tovarišem dr. Šusteršiču, dr. Ivčeviću in dr. Ploju, ter jim izreka priznanje in zaupanje.

II. Klub sklene, da kakor doslej tudi v bodoče z vso močjo dela na to, da se glede vol. reforme uresniči zahteve obmejnih Slovencev na severni narodni meji.

III. Klub naroča svojim zastopnikom v odseku za vol. preosnovo, naj z vso odločnostjo nastopijo proti temu, da bi se razdelitev volilnih okrajev zavarovala z dvetretjinsko večino“.

Klub nam obljublja torej, da se bo tudi v bodoče z vso močjo potezal za obmejne Slovence. Iz tega „tudi v bodoče“ bi morali sklepati, da se je klub že doslej z „vso močjo“ zavzemal za naše brate na Koroskem, Plebšci, obmejnih Slovencev pa govori nekoliko drugače, iz česar sledi, da je „Slovanska zveza“ se svojo sodbo — o sebi precej osamljena. Koroscem bi bilo brzkone bolj ustrezno, če bi bila „Zveza“ obljubila, da se bo odslej z nekoliko „večo močjo“ zavzemala zanje.

Bolj nam ugaja tretja resolucija, kjer obljublja „Zveza“, da se bo z vso odločnostjo protivila zahtevi po dvetretjinski večini za spremembo razdelitve volilnih okrajev. Samo da se ta vsa odločnost ne bo omejela le na rahle platonične proteste, ampak da se bo res uveljavljala in brez vsacega strahu na te ali one konsekvence, pa bo videla „Slovanska zveza“, da obmejni Slovenci tudi njej ne odrekajo priznanja, kadar ga je — zasluzila!

Delegacije, sklicane za 25. nov.

Kakor javljajo z Dunaja, se bo dne 30. t. m. vršilo skupno posvetovanje ministrov pod predsedstvom grofa Goluchowskega, na katerem se določi proračun, ki se predloži delegacijam. Iste bodo sklicane na dan 25. novembra.

Iz Hrvatske.

Nova vlada in učiteljstvo.

Gosp. Trstenjak je obvestil učiteljsko skupščino, ki je zborovala te dni v Zagrebu o deputaciji učiteljev pri oddelnem predstojniku g. M. Rojcu. Ta poslednji je obljubil deputaciji, da stori vse, kar mu bo možno, da se pomore učiteljskemu stanu. Šolske odbore misli odpustiti (burni živio-klici) eventualno naredbenim potom. Učiteljem zagotavlja popolno politično svobodo (Frenetično ploskanje). Vsakdo naj glasuje na volitvah po svojem političnem prepričanju. Radi tega se nikomur ne zgodi ničesar. Kazovali se bodo le fanatiki, ki hočejo sejati mrznjo med narod. Šola mora biti žarišče prosvete in svobode, ne pa prevratnega političnega trenja. On in drugi oddelni predstojniki goje vročo željo, da se čim prej ugodi željam učiteljskega stanu. — Skupščina je to sporočilo z navdušenjem vzela na znanje.

Šole v Bolgarski, Bosni in Hercegovini.

Sarajevska „Srpska Riječ“ je priobčila zanimivo statistiko o šolah v Bosni in Hercegovini ter napravila paralelo s statistiko

bolgarskih šol. Naša domovina in kneževina Bolgarska — piše omenjeni list — sta pričeli v istem letu „kulturno“ napredovati, t. j. živeti po evropski. Ker se vedno povdarja, da se kultura kaké dežele najljubše ocenjuje po številu osnovnih šol, hočemo pustiti, da govore številke in ne pišemo nikakega komentarja. — Tekom 28-letnega „kultiviranja“ je odprla bolgarska vlada 4700 osnovnih šol, dočim smo mi v Bosni in Hercegovini osrečeni le z 250!! Bolgarska z vztočno Rumelijo imata 4.050.000 prebivalcev na 96.345 štirj. kilom. Ena šola spada torej na 862 prebivalcev, ali na 20 štirj. kilom. Bosna in Hercegovina imata 1.750.000 prebivalcev na 51.028 štirj. kilom. Po tem takem prihaja pri nas ena šola na 7000 prebivalcev, ali na 204 štirj. kilom. Številke govore!“

Dogodki na Ruskem.

Udova Trepova.

Iz Petrograda poročajo, da dobi vdova pokojnega generala Trepova enkratno podporo v znesku 300.000 rubljev.

Zabranjena nemška šola.

Iz Varšave javljajo, da so se Nemci v Lodzu pripravljali, da odprejo nemško šolo, toda oblasti so v zadnji čas radi nemškega jezika prepovedale to otvorenje.

Dubrovniki župan koaliranim hrvatskim in srbskim strankam.

Na brzojavko predsednikov koaliranih hrvatskih in srbskih strank — priobčeno tudi v našem listu — je odgovoril župan dubrovniški dr. Pero Čingrija istotako brzojavno: Gani! me je in razveselil bratski pozdrav Vaš. Stojčiča nepremično za pravice, zajamčene jej zakonom, se Dalmacija upre in odbije vse poskuse, da bi se Klhuenovščina, izgnana iz Banovine, presadila na nje (Dalmacije) tla. Uverjeni, da boste v potrebi Vi nam na pomoč, se najsrčneje zahvaljuje; Pero Čingrija.

Anarhisti in teroristi v Baku.

Iz Baku javljajo dne 26.: Sinoči je močan oddelek policijstov pod vodstvom nekoga častnika skušal v Kavarni Sebastopol zajeti shod anarhistov, komunistov in teroristov. Ko je vdrla policija, so pričeli anarhisti streljati, in policijsti so odgovarjali. O tem je bila ena oseba ubita, več pa ranjenih. V splošni zmešnjavi je mnogo zborovalcev zbežalo, nekoliko jih je bilo aretovanih. Policija je obstreljevala nekatere bližnje hiše, iz katerih se je streljalo. Pozneje se je policiji posrečilo zunaj mesta aretovati nekoliko anarhistov ki so ubežali.

Drobne politične vesti.

Protihrvatske demonstracije v Florenci so priredili v torek italijanski dijaki. — V torek zvečer so bile demonstracije pred avstrijskim konzulatom. Dijaki so kričali proti Avstriji in Hrvatim. Padlo je tudi mnogo „Evviva“ na račun Trsta in Trenta.

Pomorske vaje. Admiral Montecuccoli je naslovil na moštvo vojne mornarice pismo, v katerem se zahvaljuje na dobrem vedenju na pomorskih vajah.

Domače vesti.

Imenovan je zdravnik na kirurški kliniki na Dunaju g. dr. Fran Derganc drugim asistentom na kirurškem oddelku ljubljanske mestne bolnišnice.

Pripombe k predčerašnji seji mestnega sveta. V včerajšnjem izdanju smo prinesli kratko poročilo o razpravi v predsednični seji mestnega sveta o predlogu komisije za javni pouk za ustanovljenje samostojne italijanske ljudske šole pri sv. Ivanu, oziroma o rešitvi ministerstva na rekurz mestnega sveta proti naredbi namestništva, s katero je ta oblast sistiral svojedobni sklep mestnega sveta za ustanovitev rečene šole.

V razpravo je jako srečno posegel mestni svetovalec dr. Slavik, ki je drastično dokazal večini mestnega sveta uprav kričečo nedoslednost, ki jo zagreša se svojim vedenjem nasproti vladni naredbi. Dr. Slavik je očital večini, da iz zgolj oportunitete pozablja na svoje lastne principe in na svoj ponos! (Govor dra. Slavika prinesemo v polnem obsegu v eni prihodnjih števil.)

Lahko rečemo, da je le redkokedaj napravil kak govor s slovenske strani tako globok in viden utis na italijanske signore, kakor je bilo ravno v tem slučaju. Najbolji dokaz za to je bilo vse vedenje toliko zbornice same, kolikor sicer vedno bučne in predrzne galerije. Med vsem govorom dra. Slavika so bili gospodje v zbornici nenavadno krotki in tihi, le tu pa tam — kadar jih je

govornik posebno ljuto zadel se svojo argumentacijo, kakor n. pr. tedaj, ko jim je dokazal, da oni sami ne verujejo v svoje lastno ljudsko štetje, na katero se sicer vedno sklicujejo kakor na kako magno charto — so gospodje nekoliko mrmrali in se junčili do kakega plahega: oho! In tudi galerija je bila to pot, kakor da so se levi prelevili v jagnjeta. Nič ni bilo tistih burnih demonstracij in gridih mej-klicev na adresu slovenske manjšine in ta galerija je bila to pot nenavadno skopa tudi z aplavzi poznejemu laškemu govorniku. Celotno nečuvni slučaj se je dogodil, da je nekdo na galeriji zaklical dru. Slaviku „Bravo!“ in mu ploskal in da je ostalo to brez vsake reakcije. Pa recite še, da se ne gode čudeži!

Ko je dr. Slavik dovršil svoja temeljita in jedrnat izvajanja, je bila na strani večine očitna velika zadrega. Gg. svetovalci so se — njihov glavar in glava, ki zna misliti in govoriti, dr. Venezian, je namreč predsedoval in ni mogel odgovarjati — spogledovali in drezali eden drugega: kdo naj odgovori dru. Slaviku! Slednjič se je ojunčil svetovalec Depiera, da reši situacijo. Ali videlo se mu je, kako se upogiblje pod težo nadete si naloge: čutil je mož, da gre v boj brez upa zmage. Očitno mu je manjkalo vsake samozavesti, kajti začetkoma je govoril tako boječe in tiho, da je občutil predsednik dr. Venezian potrebo opozoriti ga, naj vendar govori bolj glasno. In res je svet. Depiera popolnoma pogorel se svojimi „konkretnimi podatki“, ker mu je svetovalec Gerdol na mestu dokazal, da ti podatki niso v soglasju z resnico.

Ko je Depiera zaključil, bilo je v zbornici tiho in hladno — najbolji znak, da sta večina zbornice in galerija dobro občutili, da si gospod Depiera to pot ni nabral lovovik.

Vspeh govora svet. Depiera je bil v resnici tak, da drugi slovenski svetovalci, ki so se bili dobro pripravili za boj, niso imeli na kaj odgovarjati! In tako se je vršilo glasovanje brez običajnega zmagoslavja v zbornici in brez znane — muzike na galeriji.

Najkarakterističnejše dejstvo za nevspeh večine in nje popolni moralni poraz v tem slučaju je, da je še le „Piccolo“ naslednji dan prinesel svojo polemiko proti dru. Slaviku kakor nekaj eksempla, kako bi se bilo dalo odgovarjati v seji. S tem je „Piccolo“ priznal, da argumenti svet. Depiera nikakor niso zadostovali.

S polemiko „Piccola“, ki je sicer daljša nego Depiera, a nič boljša v argumentaciji, se pobavimo jutri.

Izzivanje goriških Slovencev. V Gorici hočejo napraviti v kratkem električno cestno železnico. Ker podjetje ne bo v mestni upravi, osnoval se je odbor, ki hoče to idejo uresničiti ter je naprosil goriški magistrat za tozadevno dovoljenje. Dasi so v odboru sami Italijani, ki bodo pri podjetju nastavljali take ljudi, ki bodo le njim po godu, je goriški občinski svet dal v dotično pogodbo staviti sledeči pogoj: „Podjetništvo je vezano sprejemati v službo za vse različne opravke brezizjemno samo osebje italijanske narodnosti ter dati prednost goriškim meščanom. Mesto si pridružuje pravico dovoljevati podjetništvu, da sme izjemoma sprejeti v službo tudi posamične uslužbence druge narodnosti, to pa le provizorno in za omejen čas, ki ga določi mestna uprava od slučaja do slučaja, na zadevne pismene prošnje podjetništva, če to dokaže, da mu ni bilo možno dobiti italijanskih uslužbencev. Mesto si pridružuje pravico po svoji razsodnosti odbiti take prošnje, ne da bi morale navajati razloge za to.“

Taka pogodba je pač najnesramnejše izzivanje goriških Slovencev, ki tvorijo skoro polovico goriškega avtohtonnega mestnega prebivalstva in ki so v Gorici prav tako domačini, kakor Italijani. Ako se še pomisli da bodo vsi napisi na tej električni železnici samolaški, je proti takemu nesramnemu izzivanju Slovencev umesten najodločnejši protest in znajo gospoda doživeti kako neprijetnost, če tega protesta ne bodo upoštevali. Na vladi je, da razveljavi pogodbo med podjetniki železnice in goriško mestno občino.

Tako pripominja „Slov. Narod“. Mi pa pridodajamo, da je vlada tu v Trstu v sličnem slučaju svojedobno posegla vmes. Na odličnih slovenskih činiteljih je torej, da vložo odločen formalen protest z zahtevo, da se gori navedeni pogoji mestnega sveta goriškega anulirajo kakor nezakoniti.

Popravek. V včerajšnji številki sta se urinili dve zelo neljubi pomoti. V govoru g. poslancu Grafenauerja je citati, kjer govori o obstrukciji (v drugi koloni): „Umevno je, da poslanci v „Zvezi“ nečejo nič čuti o „zvezi“ — To treba citati, da nečejo nič čuti o obstrukciji, kar je jasno že iz izvajanj.“

Dalje se je urinila pomota v naslov politične vesti o „češko-madžarskem bratstvu“. Tam stoji „Češko-madžarsko bratstvo in Madžari“, dočim je razvidno iz notice, da bi moralo stati: „... in Hrvatje.“

K poročilu o nedeljnem manifestacijskem shodu. Govor g. Josipa Mandića začnemo priobčevati v jutrnji številki.

„Slovincu“ v album. Prejeli smo od najzanesljiveje strani, da je neki primorski duhovnik, ki se je udeležil katoliškega shoda, in ki stoji v prvih vrstah katoliškega gibanja v naši deželi, izjavil, da mu Šusteršičev slavnostni govor ni ugajal v nekaterih stvareh in da radi tega obžaluje, da je šel na shod.

Najmanjše pa mu je ugajalo, da je dr. Šusteršič tako odurno napal koroške voditelje, med katerimi je vendar več znanih unetih katoliških svečnikov.

Dotičnega primorskega svečenika vendar „Slovenec“ ne bo hotel šteti med barabe, ki govore le — „kolobocije“!

V blagohoten pretres. Prejeli smo: Šolske počitnice so minole. Prišel je šole čas in njim tudi križevi pot za slovenske stariše v Trstu. Prepričan sem, da prekipeva slehernega zavednega slov. očeta srce gnjeva in srda do oblasti, ki se briga za njegove težnje kakor za lanski sneg, mesto da bi se resno potrudila, da vendar enkrat po tolikoletnem moleovanju tudi tržaški Slovenci dobijo ono, za kar malostevilnim Nemcem ni bilo treba ganiti niti mazinca. Zaradi tega je moja malenkost mnenja (in gotovo tudi nemalega števila drugih Slovencev), da ne bi bilo odveč, ako bi tudi letos priredili protesten shod tržaški slovenski šoli v prilog.

Trkajmo na vedno zaprta nam vladna vrata, ali ne komaj slišno, ampak, da bo odmevalo po vladnem posloju. Ker če tako ostane, in če ne bomo gibali venomer, nam ostane glavna življenska žila za nedogledne čase podvezana. V tem svojem stremljenju po napredku naj nas podpirajo vsi Slovenci, brez razlike mišljenja: v tem kulturnem vprašanju naj ne bo partikularizma med nami. Vstane naj ves narod kakor en mož in naj spomni državo na napis, po katerem se ona ne ravna: „Justitia fundamentum regnorum“. Prepričani naj bodo tudi osrednji Slovenci, da vprašanje slovenskih šol v Trstu ni le lokalnega pomena, ampak, da je življensko vprašanje vse Slovencev. Mi tukaj pa ne tepimo se med sabo radi za sedaj podrejenega vprašanja, kakova da bode ta šola? Glavna stvar je, da dobimo šolo. „Boljši je vrabec v roki, nego golob na strehi“, pravi znani pregovor. In mogokrat golob ni tako debel, kakor se misli...

Pomagajmo si torej in pomore nam Bog! **Počasnost c. kr. okrajne sodnije v Kopru.** Mej tem, ko vse druge sodnije, tako v Trstu kakor tudi na deželi, v naših krajih rešujejo tudi najbolj komplicirane zemljeknjižne predloge v teku 10 ali največ 14 dnov, rabi c. kr. okrajna sodnja v Kopru za rešitev čisto navadnega slovenskega zemljeknjižnega predloga (laških še nisem vlagal) dva meseca ali pa še več, da: celo po štiri mesece.

Kaj je vzrok temu počasnemu uradovanju ne vem, vendar pa se mi zdi čudno, da se ravno zemljeknjižne stvari tako počasi rešujejo, čeravno so najbolj važne in naj že gre za to ali ono.

Če sem dobro informiran, je izmed vseh uradnikov, dodeljenih zemljeknjižnemu uradu sodnije Koperske le en sam zmožen slovenskega jezika in ta ne more sam reševati od dne do dne naraščajočih slovenskih vlog.

Radi nezmožnosti uradništva naj torej trpi ubogo ljudstvo?! Uradniki ki niso večji slovenskemu jeziku, so najostrovrabnejši na koperski sodnji in skrajni čas bi že bil, da njega ekselencja, predsednik višje deželne sodnije, gosp. Gertscher, odstrani nezmožne uradnike in jih nadomesti s takimi, ki bodo jezikovno vsestransko sposobni za svojo službo. Saj jih ima menda dovolj na razpolago!

Eden prizadetih.

Iz življenja štajarskih Slovencev. Prejeli smo proglas, iz katerega je razvidno,

da se snuje nova „neodvisna slovenska stranka za Štajersko“ in „neodvisno glasilo za slovensko ljudstvo“. V ta namen se bo vršilo dne 30. septembra v Celju ustanovno zborovanje.

Kakor kaže torej, se tudi na Štajarskem pripravljajo — veselo gibanje po kranjskih uzorih. Korist od tega najbrže ne bodo imeli... Slovenci!

Proštom konkatedralnega kapitelja v Makarski je imenovan dr. Jurij Carič, profesor bogoslovja v Zadru.

Razpisana je služba nadstražarja v meški kaznilnici v Kopru.

Ne znajo peti! Prejeli smo: Kar smo mi že zdavnaj vedeli, namreč, da naši sovsedje Italijani ne znajo peti (izvzeti operne pevske moči), to nam je povedal sedaj tukajšnji „Idipendente“ v številki od minulega petka.

Ta list se zgraža nad petjem, ki so ga proizvajali italijanski visokošolci, na nedeljnem shodu ter pozivlja iste, naj gredo poslušat Slovence, kako znajo oni prepevati svoje pesmi.

Mi se često zgražamo nad tržaško italijansko mladino, ko moramo poslušati njeno „pevsko“ — tuljenje!

„Indipendente“ ima prav, ko nas postavlja za izgled, kajti mi Slovenci jo znamo res zakrožiti! Naj le pridejo naši sovsedje, osobito ko nas je par stotin pevcev skupaj — in slišali bodo pevanje, ki ga oni niti od daleč ne dosežejo!

Hrvatske šole v Zadru so letos izredno dobro obiskovane. Na hrvatskih ljudskih šolah je upisanih 264 dečkov in 198 deklic, skupaj 462 otrok. Na hrvatskem gimnaziju je 290 učencev, ali, žal, premalo je učnih moči za te šole.

Novo domače podjetje. V Postojni je g. Lovrenčič zgradil veliko moderno opekarno na par. Izdelovala se bo v njej vsakovrstna opeka: opeka za streho, zarezani strešniki itd.

150 km peš v 24 urah. Francoz Evgene Buer, ki je dne 12. t. m. hotel pokuzati tukaj svojo zmožnost kakor pešec prehodivši 150 km, namreč 25 krat iz Trsta v Barkovlje in nazaj v 24 urah, a se mu to tedaj ni bilo posrečilo, je zopet tu. Včeraj opoldne je zopet začel hoditi mej Trstom in Barkovljami. Pri svojem prvem poskusu je bil prišel 17 krat iz Trsta v Barkovlje, a ko se je hotel 17 krat vrniti v Trst, ga je bil prijel krč v nogi in je moral odjenjati ob 3. uri in pol po polnoči.

Dva dni pozneje je bil šel v Benetke, a iz Benetek v Milan. Iz Milana se je pa vrnil nazaj v Trst, da tu izvrši, kar je obljubil, namreč 150 km peš v 24 urah.

Iz Trsta odhaja od kavarne „Alla Stazione“ in gre do tramwayske postaje v Barkovljah. Tam se obrne in gre nazaj. Velika množica ljudi ga pričakuje na raznih točkah mej potjo, a posebno pa pri kavarni „Alla Stazione“.

Ob 11. uri in 5 minut je bil Buer prišel že 12. krat iz Barkovelj nazaj, prehodivši 72 km. Velika množica ljudi, ki ga je čakala pred kavarno „Alla Stazione“, ga je ob prihodu vsprejela s ploskanjem in „bravo“-klicem. Ljudje so pa ostali presenečeni, ko so videli, da je Buer, mesto nazaj v Barkovlje, krenil proti mestu. Mnogo ljudi je pohitelo za njim; oni, ki so bili ostali tam, so pa ugibali, kam da je šel. Nekteri so se smejali in so trdili, da se je Francoz naveličal in pobegnul. A kmalu se je raznesla vest, da je šel v lekarno Suttina na Corsu, da mu masirajo noge. Res se je pol ure pozneje vrnil nazaj, sel v kavarno in tam popil kupico mleka. Ob 11. uri in 40 minut jo je pa ubral 13. krat proti Barkovljam.

Ob 2. uri in 47 minut je prišel 15. krat iz Barkovelj, prehodivši tako 90 km v 14 urah in 47 minut. Sel je v kavarno in zopet spil kupico mleka. 4 minute pred 3. uro je odšel 16. krat v Barkovlje.

Verižico so našli, šterlinske lire pa ne. Kakor smo že poročali, je bil natak Fran Deglin v noči od 24. na 25. t. m. prijavil na policijo, da mu je bila v neki krčmi na Acquedottu ukradena zlata verižica in pa ena šterlinska lira. Redarji so pa na trgu pred vojašnico še isto noč našli Deglinovo zlato verižico. Deglin je bil pozvan na policijo, kjer so mu dali nazaj verižico, na kar je pa on vprašal: „A kje je pa šterlinska lira?“

Brezsrčen oče. Zasebnica Amalija Beneditich, stanujoča v ulici Massimo d'Azeglio št. 7, je prijavila včeraj na policijo, da je Armand Pavoni, ki je stanoval z dvema svojima

otrokoma pri njej, odšel neznan kam in da je pustil otroka brez vsacega sredstva za življenje. Otroka sta 12-letna deklica Armanda in 10-letni deček Anton.

Slana je padla v sredo v jutro v okolici ljubljanski in po Dolenjskem ter uničila ajdo.

Prvi sneg so imeli v sredo zjutraj na Kumu. Pobelil je precej nizko. Temperatura je padla na 2 stop. C. Snežilo je tudi na Gorjancih.

Kolodar in vreme. Danes: Večeslav, kralj in mučenec; Castimir; Vidica. — Jutri: Arhangel Mihael; Bogomir; Voja. — Temperatura večeraj: ob 2. uri popoldne + 18° Celsius. — Vreme večeraj: lepo, deloma oblačno.

Društvene vesti in zabave.

„Društvo slovenskih profesorjev“. Oziraje se na konkretne slučaje prošlega solskega leta, prosi „Društvo slovenskih profesorjev“ vso našo javnost, naj eventualne svoje pritožbe o postopanju profesorjev z mladino prijavlja raje društvu nego v časnikih. Podatki naj bodo popolni in prijava naj ne bo anonimna. Društvo jamči za tajnost.

Odbor pevskega društva „Zarja“ v Rojanu se najtopleje zahvaljuje vsem ki so pripomogli, da je veselica minole nedelje vsestransko najugodnejše vspela. Posebno se zahvaljuje „Svetoivanskemu tamburaškemu zboru“ — za blagohotno sodelovanje, obilostevilnemu obisku od strani pevskega društva „Višava“ s Konkonela ter drugim zastopnikom društva. Srčna hvala tudi velespoštovanima rodbinama Mikelič in Venutti za neobhodno potrebne pripomočke k veselici.

K najboljšemu vspehu srečolova so z dragocenimi in lepimi darovi sledeči rododarni rodoljubje blagohotno pripomogli:

Gg. Počkaj & Kogel Hotel Balkan 12 steklene šampanjca, Mihael Požar, Ludwik Geržina, D. Mislej pekarnar, J. Žega, J. Ferluga, I. Venuutti, Iv. Mikelič, M. Vončina, M. Ferluga, F. Klun, A. Lenarčič, M. Katalan, O. Klimecky, R. Pangoš, J. Mikota in R. Mikelič.

Vstopnino so preplačali sledeči gg.: Fr. Godnik K 1.80, J. Ferluga 20 st., Mikelič 20 st., Vincenc Ferluga 60 st., J. Pegan 60 st., P. Geržina 20 st., O. Petrič 58 st., N. N. 20 st., F. Ferluga 60 st., N. Safred 78 st., Josip Mislej 80 st., N. N. Rojan K 2, A. Bremic 60 st., J. Venuti 20 st., N. N. 20 st., Fr. Bandaš 52 st., Mihael Požar 18 st., Martin Marič 20 st. in Fr. Štrekelj 60 st., skupno 10.86 K.

Srčna hvala vsem rodoljubnim darovalcem in preplačevalcem!

Bratje Sokoli!

Redna telovadba pričinja s prihodnjim tednom. Telovadili bodo: Naraščaj v sredo in sobotoh od 3—4. popoldne; starejši bratje v ponedeljkih in petkih od 7—8. ure zvečer; redni telovadci v ponedeljkih, sredo in petkih od 8. ure in pol do 9. ure in pol.

Dijaki se pridružijo starejšim bratom in rednim telovadcem, tako namreč, da telovadijo mlajši in oni, ki nimajo časa zvečer, s starejšimi brati, a v posebni vrsti, večji pa s rednimi telovadci skupaj.

Vpisovanje naraščaja in dijakov: prihodnjo soboto od 4.—5. ure popoldne v telovadnici in potem vsako telovadno uro neposredno pred začetkom telovadbe.

Zasedanje porotnega sodišča.

Radi zločina ubojstva.

Včeraj se je vršila kazenska razprava proti 25-letnemu Josipu Rattini, doma iz Monte Grimano v Italiji, in sicer radi zločina ubojstva, izvršenega dne 15. aprila t. l. zvečer na osebi Bernarda Kodriča.

Razpravi je predsedoval sodni svetnik Crusic, a votanta sta bila sodni svetnik dr. Andrieh in sodni tajnik Parisini. Obtožbo je vzdrževal namestnik državnega pravdnštva dr. Pangrazi, a branitelj toženčev je bil dr. Robba.

Bila je nedelja. Okolu 8. ure zvečer je bil pribežal na policijski komisarijat pri sv. Jakobu neki človek, ki je redarju Mateju Kukarju povedal, da ga je neki Italijan zabol z nožem v prsi. Komaj je bil to povedal, se je zgrudil na tla in umrl. V njem so kmalu spoznali Bernarda Kodriča. Kmalu za tem je bil pa priteknel na komisarijat 15-letni Marij Bertok in je povedal, da se je oni, ki je ranil Kodriča, skrnil v hiši št. 3 v ulici dell' Industria. Redarja Kale in Klaj sta šla takoj v

to hišo in jo vso preiskala, ne da bi bila našla nikogar. Slednjič sta pa pogledala še v neko srambo pod stopnjicami. V srambi je bilo vse polno košar in pod temi košarami sta redarja našla skritega Josipa Rattina. Na vprašanje, zakaj da se je skrnil, je dejal Rattina, da se je skrnil pred paglavci, ki da so leteli za njim in lučali za njim kamenje. Dejal je tudi, da je bil prisoten nekemu pretepu pred krčmo „Andemo de Pepi“. Pretep je bil nastal zato — je dejal on — ker je neki Slovenec žalil Italijane na njih narodnosti. Italijani pa — katerih je bilo s e d e m — so reagirali in se spravili nad onega, ki jih je žalil. Tajil je pa vedno, da bi bil on ranil z nožem Kodriča.

Na včerajšnji razpravi je istotako tajil ter vstrajal pri svoji prvotni izjavi na policiji.

Zaslišanih je bilo 12 prič. Najvažnejši prič sta bila pa 15-letni Marij Bertok in 15-l. Marcel Bizjak. Prvi je videl ves dogodek od začetka pa do konca. Videl je Kodriča z nekim moškim in z neko žensko še v ulici dell' Olivo. Kodrič in družba so šli proti krčmi „Andemo de Pepi“. Tu se je bil Kodrič z onim moškim vstavil, a ženska je šla naprej. Na vratih pred krčmo se je bil Kodrič vstavil in tam z Italijanom Rattina igral na moro na nekem praznem sodčku. Igro je bil dobil Kodrič. Italijan pa je hotel plačati in je Kodriču raztrgal kapo. Ni slišal, da bi bil Kodrič žalil Italijana na narodnosti. — Kodrič je odšel, a Italijan Rattina mu je sledil. Kodrič se je bil izpodtaknil in je pal. Takoj na to je bil Italijan nad njim in ga je zabol z nožem, a zatem se je bil spuстил v beg. On in drugi dečki — mej temi tudi Marcel Bizjak — so tekli za njim. Ko je on videl, da se je Italijan skrnil v hiši št. 3 v ulici dell' Industria, je pustil tam Marcela Bizjaka in druge dečke, jim naročil, naj pazijo, če bi Italijan prišel ven in šel kam drugam, a on je šel na policijski komisarijat. Soglasno z Bertokom je povedal tudi Marcel Bizjak. Oba sta tudi v tožencu spoznala onega Italijana, ki je Kodriča zabol z nožem.

Porotnikom je bilo stavljeno eno samo vprašanje, kateremu so isti pritrdili z 11 glasovi proti enemu. Na podlagi tega pravoreka je sodišče obsodilo Josipa Rattina na štiri leta težke ječe, poostrene s postom vsake tri mesece in na izgon po prestaneju kazni.

Razne vesti.

* Statistika jezuitskega reda. Nemški list „Köln. Volkszeitung“ je priobčil nastopno statistiko jezuitskega reda: Red ima svoje člene po vsem svetu. Red je razdeljen v pet asistenc, ki imajo v Italiji 1922, v Franciji 4336, na Španskem 4314, na Angleškem 2804 jezuitov. Nemška asistenca štejejo 4336 členov, od teh jih odpada na Avstro-Ogrsko provinčijo 734, na belgijsko 1150, na holandsko 532, na gališko 465. Jezuiti, nemške provincije, ki žive „v pregnanstvu“ šteje 1455 členov. V Nemčiji je namreč Jezuitom bivati prepovedano.

* Sneg. V torek popoldne je padal sneg na Slemenu blizu Zagreba. V sredo popoldne je pa snežilo na Dunaju in po okolici.

* Srtonosen poljub. V Sekesfehervarski ogrski županiji je bilo nedavno cerkveno opasilo. Tjakaj je prišel tudi gospodar Gruber s svojo vrlo mlado ženo. Ko so ljudje pričeli plesati, je šla med mladino tudi žena Gruberjeva. Plesala je ves večer, dočim jo je mož iz kota nadzoroval. Naenkrat je zapazil, kako je žena svojega bivšega ljubimca — še iz deviške dobe — poljubila. Gruber je vstal šel k ženi ter jej ukazal, da odide takoj z njim domov. Ona se je protivila temu, na kar je mož segel v žep po revolver in dvakrat na njo ustrelil. Zgrudila se je mrtva iz naročja svojega ljubimca.

Gospodarstvo.

Avstro-ogrška banka je sklenila zvišati obrestno mero za 1/2%. Praško mesto najme posojilo 16 milijonov kron, da zgradi nov vodovod.

Cena živine

na Tirolskem jako pada in bo, kakor zatrjujejo še padala. Na Tirolskem nedostaje sena, zato kmetje hité s prodajo živine.

Brzobjavne vesti.

Shod zgodovinarjev.

DUNAJ 27. Danes predpoludne je bila sklepna seja shoda zgodovinarjev. Prihodnji

shod se bo vršil v Manheimu. Popoldne so bili člani shoda vsprejeti v mestni hiši. Na kosilu je župan dr. Lueger napil nemškemu in avstrijskemu cesarju, nakar je godba zavrivala nemško in avstrijsko himno. Predsednik shoda Bailen (iz Berolina) je napil mestu Dunaju.

Francija.

PARIZ 27. Danes predpoludne se je vršil ministerski svet. Ministra Bourgeois in Doumergue sta poročala o pogajanjih glede trgovinske pogodbe med Francijo in Španjo. Ministerski svet je sklenil, da je možno podaljšati modus vivendi za mesec dni, ako ne pride pred 1. oktobrom do sporazuma.

Ustaja na Kubi.

HAVANA 27. Zmerne stranke so se sporazumele v toliko, da izvolijo komisijo, ki bo razpravljala z ustaši o mirovnih pogojih. Odločitev o prepornih predmetih prepuste podpredsedniku Taftu in državnemu podtajniku Baconu. Zmerni so opustili pogoj, da bi ustaši prej položili orožje.

HAVANA 27. Vojni tajnik Taft je sporočil, da se pogajanja nadaljujejo. — Kakor se sliši sta Taft in Bacon nujno prosila predsednika Palmo, naj ne odstopi ter naj z mirovnimi komisarji dela na to, da se sklene mir. Liberalci hočejo počakati, da odstopi vlada, preden storijo daljne korake.

Povodnji na Španskem.

MADRID 27. Iz raznih pokrajin so dospela poročila o viharjih in povodnjih. V pokrajinah Alicante, Granada in Murcia je razsajal grozen vihar z nalivi, ki je povzročil velike povodnji, tako, da so pretrgane železniške zveze, in da je letina na polju uničena. V občini Santo Nueva se je porušilo več hiš. Doslej so izvlekli izpod razvalin 25 mrličev. Vas Baza (v Granadi) je poplavljena. Bati se je, da je utonilo mnogo ljudi. V Santo Nero je poplavljen rezervoar, ki služi v namakanje polja. Bati se je, da voda podere nasipe, vsled česar bi nastala grozna katastrofa. Železniški promet na razne kraje je pretrgan. V Alikante je nevretime napravilo ogromno škode. V Vinarozu pri Castelu je udarila strela v tovarno za alkohol ter jo vžgala. Škode je milijon pezet.

MURCIA 27. V Rembli je izstopila reka. Škoda, ki jo je voda povzročila, je ogromna. Bati se je katastrofe. Na lice mesta je odposlana pomoč.

Rusija.

ODESA 27. Vojno sodišče je obsodilo na smrt na vešalih socijalista Pokotilova, ki je ubil ravnatelja tukajšnje tovarne Kirschnerja.

(Dalje na 4. strani).

Tujci v hotelu „BALKAN“

Na novo so došli:

Schwarzer A., ofic., GRADEC; Busfi, trgovec, SOLNOGRAD; Geringer E., koresp., DUNAJ; Hottinger A., ofic., GBADEC; Frieil, zdrav., GRADEC; Kugler A., uradnik, PRAGA; Pototschnigg A., zas., DUNAJ; Konjadic R., trgovec, GORICA; Vonášek ofic., ZADAR; Novotny, prof., PRAGA; Econom J. potest., TOPOLANY; Tilsar J., diurnist, PRAGA; Wantech H., zasebnik, GRADEC; Eberl F., uradnik, LINZ; Schwingschapl K., ofic., DUNAJ; Berlan G., zasebnik, LENGENFELD; Hauser E., zasebnik, DUNAJ; Smolnik A., zasebnik, GRADEC; D' Angelo chef, BENETKE; Wunderlich, trgovec, DUNAJ; Vozlic L., zasebnik, DUNAJ; Laufer B., dijak, CERNOVICE.

Prva avtorizovana agencija za posredovanje „Gambri-nus“ (Prima autorizzata agenzia di mediazione „GAMBRINUS“) v ulici Farneto št. 10, II. nadstr., se priporoča gospodom gostilničarjem in krčmarjem ki žele kupiti ali prodati gostilne, krčme in pivarne v mestu ali okolici, ki iščejo najemnike ali drugo osobe, oziroma zaloge, naj se obrnejo edino le na omenjeno agencijo MARIO JESURUM.

Kdor išče službo ali kakoršno-koli zaposlenje; kdor išče uradnike ali službeno osobe; kdor ima za oddati sobe, stanovanja, dvorce; kdor ima za prodati hiše, polja, dvorce; kdor želi posojila, vknjižbe itd., prodati ali kupiti premičnine ali sploh rabljene predmete itd. itd. naj se posluži MALIH OGLASOV v „Edinosti“, ki so najcenejši, največ čitani in najbolj pripravljeni v dosego namena.

Tovarna pohištva Aleksander Levi Minzi ulica Tesa št. 52. A (izstana hiša). ZALOGA: PIZZA ROSARIO (šolsko poslopje). Oeno, da se ni bati nobene konkurence. Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih. Iustrovan cenik brezplačno in franko.

Proda se na dražbo v Vogeljskem Dolu pri postaji Repentabor ob deželni cesti

Hiša

Hiša ima 4 sobe, kuhinjo, dve kleti, hlev, vrt in dva vodnjaka. — Dražba se bo vršila dne 30. septembra ob 2. 1/2 popol.

Natančneje informacije daje „INSERATNI ODDELEK EDINOSTI“ v Trstu.

Denarna posojila v vsakem znesku, proti jamstvu, zamorejo dobiti osebe vsakega sloja toliko na osebni kolikor na hipotekarni kredit, pod ugodnimi povičili. Hipotekarna posojila, v vsakem znesku se dajejo po želji strank proti primernim obrestim oziroma proti amortizaciji. Obrniti se je na OSIPA ZIDARIČ ulica della Caserma št. 14, I. nadst. od 9.—12. predpol. in od 3.—6. popoldne.

Sprejemajo se vsakovrstna dela in po posebnih načrtih. Iustrovan cenik brezplačno in franko. Tovarna pohištva RAFAEL ITALIA Velikansko skladišče in razstava pohištva in tapetarij TRST ulica Malcanton št. 1 po zelo niskih cenah.

Serravallo-vo železnato kina vino za bolehe otroke in rekonvalescente. Provzročča voljo do jedi, utrjuje telesa in ojačuje organizem. Priporočeno od najslavnejših zdravnikov v vseh slučajih, kadar je treba se po boleznih ojačiti. Odkriveno s 16 kolajnammi na raznih razstavah iz 2. raz. 3000 zdravniškimi pričevaji. I. SERRAVALLO Trst.

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5. KATALOGI BREZPLAČNO.

HOTEL BALKAN

70 sob. elektr. razsvetljava. lift, kopelji Čene zmerno Počkaj & Šeg!

HOTEL BALKAN

MOSKVA 27. Oborožene osebe so napadle neki tovorni vlak na tukajšnji Moskovsko-Rezanski železnici ter so oropale več zabojev napolnjenih z revolverji in ostrimi patroni.

PETROGRAD 27. Kakor poročajo listi, so v kutajski guberniji izbruhli resni nemiri. Kmetickemu prebivalstvu so dali osem dni odloga, da plača državne davke. Tudi v tambovski guberniji so nemiri. Upravne oblasti so prosile, da se uvede izredno varstvo.

RIGA 27. Sinoči je bila zopet vržena bomba proti vozu električne železnice, ki je pa povzročila le malo škode. Provročitelj prejšnje eksplozije z bombo je bil po naglem sodstvu obsojen na smrt.

PETROGRAD 27. V hiši Jelisejeva na Nevskem prospektu, v katerem se nahaja rusko-japonska banka, je ob 4. uri zjutraj izbruhnil požar, ki se je razširil tudi na arhiv banke. Ogenj so kmalo pogasili. Knjige, spisi in vrednostni papirji so ostali nepoškodovani.

RIGA 27. Včeraj ob 3. uri popoldne sta v Mitavi dva mlada človeka ustrelila nadzornika realke Petrova, ko se je vračal iz šole.

Trgovina.

Borzna poročila dne 27. septembra. Tržaška borza.

Table with exchange rates for London, Paris, Vienna, and other markets. Includes items like Napoleoni, Francija, Italija, Nemčija, Avstrijska, etc.

Dunajska borza ob 2. pop.

Table with financial data for Vienna, including Državni dolg, Avstrijska renta, and various bank shares.

Parizka in londonska borza.

Pariz: (Sklep.) — Francozka renta 96.55, italijanska renta 102.60, španska exterior 96.77, akcije otomanske banke 668.— Menjice na London 251.75.

Pariz: (Sklep.) Avstrijske državne železnice — Lombardi 191.— unificirana turška renta 94.42 avstrijska zlata renta 99.60, ogrska 4% zlata renta 95.10, Länderbank —, turške srečke 146.25, parizka banka 15.65, italijanske meridijske akcije 808.— akcije Rio Tinto 18.49 Trdna.

London: (Sklep.) Konsolidiran dolg 86 1/2 srebro 31 1/2, Lombardi 7 1/2, španska renta 95 7/8 italijanska renta 101 1/2, tržni diskont 4 1/2, menjice na Dunaju 24.31. Stalna.

Tržna poročila 27. septembra.

Budimpešta. Pšenica za okt. K 14.40 do K 14.42, rž za okt. K 12.32 do 12.34, oves za okt. od K 13.84 do 13.86, koruza za sept. — do —.

Pšenica: ponudbe in povpraševanje srednje, tendenca trdna. Prodaja: 30.000 met. stot., deloma za 5 stot. više. Oves trdno; druga žita vzdržano. — Vreme: lepo.

Hamburg. (Sklep. pop.) Kava Santos good average za september —, za december 58.—, za marec 38 1/2, za maj 38 3/4. Mirno. — Kava Rio navadna loco 37—40 navadna reelna 41—42 navadna dobra 43—44.

Pariz. Rž za tekoči mesec 17.25, za okt. 17.25, za nov.-februar 17.25, za januar-april 17.25 (mirno). — Pšenica za tekoči mesec 22.80, za okt. 23.—, za november-februar 23.10, za januar-april 23.30 (stalno). — Moka za tekoči mesec 30.05 za okt. 30.25, za november-februar 30.25, za jan.-april 30.30 (stalno). — Repično olje za tekoči mesec 71 1/2, za okt. 71.—, za november-december 70. 1/2, za jan.-april 70.— (mlačno). — Spirit za tekoči mesec 45 1/2, za okt. 43 1/2, za januar-april 44.—, za maj-avgust 44.—, (stalno). — Sladkor surov 88 1/2 usd nov 24 1/2—24 3/4 (stalno), bel za tekoči mesec 28 1/2, za okt. 29 1/2, za okt.-januar 29 1/2, za januar-april 30 1/2, (trdno), rafiniran 60.—60.50. — Vreme: lepo.

MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; mastnotiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Udovec mlad z 1 otrokom želi seznaniti se s pridnim dekletom ali udovo brez otrok. Naslov: „A. B. 200“ Poste restante, Piazza Nicolò Tomaseo. 1106

Bicikelj (kolo) prve vrste fraulauf se prodaja za K 80. Naslov: ulica Chahola št. 14 I. nadst., vrata 6. 1103

Hišica (soba in kuhinja) je na prodaj na Opčinah na cesti kraj Tramvaja. Kdor hoče lahko kupi tudi zemljišče kraj hiše. Cena 3000 K. Naslov pove „Inseratni oddelek Edinosti“. 1000

Mala družina obstoječa iz treh oseb, išče malo stanovanje z vrtom, vodo, elek. megalne plin v ulicah Fabio Severo, Romanga, Commerciale, ali v Skorklji blizu mesta. Podpisala bi se pogodba za več let in vzel bi se tudi stanovanje v podzemju. Ponudbe, pismane ali ustne prejemne „Inseratni oddelek Edinosti“ pod „Mala družina“ 888

Gospodično iz poštene redline vopreje kuhinja kuhinja „Hotel Balkan“, da se nauči kuhati. 1094

V nedeljo 30. t. m. vršil se bo zadnji javni ples na Trsteniku. Traja od 4-10. 1093

Dormberška mladina bo in elaj javni ples v nedeljo 30. septembra v prostorih Karola Kerševanija Svina bo Sokolska godba iz Prvačine. 1097

Službe išče takoj 16-letni mladenič z dobrimi spričevali, več tih jezikov, izvežban v vseh strokah trgovine z jestvinami. Obrniti se je na „Inseratni odd. Edinosti“. 1095

Novi in stari sodi, vsake velikosti, prodaja Fran Budau — Trst, ulica Paduina št. 21. 1096

Velike vinske stiskalnice prodaja in daje v najem Živic, Trgovinska ulica 2. 1089

Gospodska hiša v tržaški okolici nova z lepim razgledom, ob glavni cesti, z vodo, zelo pripravna za gostilno ali drugo obrt se prodaja po ugodni ceni ali pa se zamenja s kako hišo v mestu ali z malim posestvom v bližini mesta. Pojavila pri „Inseratnem oddelku Edinosti“. 1100

Išče se služkinja za hišna opravila. Imeti mora dobra spričevala. Plača po zmognosti. Več se izve pri „Inseratnem oddelku Edinosti“.

Mali dvorec v Skorklji je na prodaj. Dvorec ima v pritličju: 1 sobo, kuhinjo, rušnico; v I. nadstropju: 2 sobi in kuhinja; v II. nadst. tudi 2 sobi in kuhinja, vse urejene na novo, elegantno. Okoli dvorca je zemljišče (vrt z vodnjakom). Radi preselitve se dvorec prodaja za nizko ceno. 550

Henr. Škrdla (ulica Raffineria št. 3). Tovarna sladčič, konfetur in kanditov. Zmerne cene. Pošiljajve na deželo. 361

Pohišstvo svetlo ali temno, se prodaja; popolne sobe in posamezni komadi. Izbera stolic. Cene, da se ni bati tekmovanja. Ulica Torrente 34, A. Gullich. 451

Krčma „Al Trifoglio“ (ulica Belvedere št. 7) Toči se istrsko, vipavsko in dalmatinsko vino. Dober kraški teran. Izvrstna kuhinja. Priporoča se ob občinstvu Katarina Vatovec.

Ples v Ajdovščini priredi fantovski klub v nedeljo 30. septem. v narodno okrašeni dvorani g. Bratina. — Pri plesu svira slav. polnoštevila godba iz Prvačine. Na obilno udeležbo uljudno vabijo Fantje. 1099

Prvo primorsko podjetje za prevažanje pohištva in spedijsko podjetje RUDOLF EXNER - TRST. Telefona št. 847. - Via della Stazione št. 7. - Telefona št. 847. Filijalke v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU. Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohišstvo, dolgih 6 do 8 metrov. (Pošiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse pruge.) Sprejema se tudi pohišstvo in druge predmete v shrambo v lastna za to pripravljena suha skladišča. Edini tržaški zavod za „VACUM-CLEANER“. ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE PREPROH. Točna postrežba in nizke cene.

Ustanovljena leta 1867. Odlikovana livarna V. Vincenc Osvaldella ul. Media 28 TRST Telefon 374 Mehanična delalnica. Stroji za obdelovanje lesa. Kmetijski stroji. Stiskalnice za grozdje, najnovejšega sestava na množični obrat in naprednjim pritiskom. — Obiralnice za oljke. — Stiskalnice za oljke z obratom na vijak in vodnim pritiskom. Vedne stiskalnice. Proračunina zahtevu.

Dr. KOLB bivši asistent poliklinike na Dunaju, naslednik Dr. A. Mitták, ulica della Zonta št. 7, I. — TRST Plombovanje zob po najboljših znanstvenih sistemih. Umetno zobovje z ali brez plate izvršuje z največjo dovršenostjo g. Hans Schmidt, bivši sodrug Dr. A. Mittáka odlikovan z „Grand Prix“ in zlatimi kolajnami na rastavah v Rimu, Berlinu in Saint-Luis.

Velika zaloga koles (bicikljev) Germania in Nazionale koles na bencin (motociklet) RÖSSLER & JAUERNIG pri kolesih in motocikletih potrebnih pritiskih mehanična delalnica — kolesarska šola GIUSEPPE EGGER TRST — Piazza della Caserma št. 3

Limiment Capsici C. nadomestek za Anker-Pain-Expeller Pri nakupovanju tega priznanega najizvrstnejega, boljšalnega mazila, ki se dobi v vseh lekarnah naj se vedno pazi na znamko „SIDRO“. Lekarna dr. RIJCHTERJA v PRAGI. Podpirajmo Dijaško podporno društvo v TRSTU

Oglase, poslana, osmrtnice, zahvale, male oglase in v obče kakoršni koli vrsto oglasov sprejema „Inseratni oddelek“ v ulici Giorgio Galatti št. 18 (Narodni dom) polunadstropje, levo. Urad je odprt od 9. zjutraj do 12. in od 3. do 8. pop. Po noči se sprejema v „Tiskarni Edinost“

SLOVENC! Prihajajte kupovati vsakovrstne jestvine v prodajalnico kolonialnega blaga in jestvin Francesco Zanier ulica Cecilia 14 (ogel ulice Ruggero Mana) kjer najdete vedno sveže blago.

Carlo Vitez AUTORIZOVANA mehanična delalnica za inštalacije plina, vodovodov in električne razsvetljave. Velika zaloga priprav za žarne luči na plin.

Pravi ruski kaviar

ruski čaj, Grške oljke, Nove ruske sardine ter raznih delikates vedno se najbolje in ceneje pri

Franu Vertovec Trst, ulica Caserma 14 (vogal ulice Molin piccolo)

EVGEN BUCHETTI TRST — ulica delle Acque 2

Prodajalnica jestvin, kolonialnega blaga, dlíkates, svežega in suhega sadja.

Novi furlanski salami — Videmski kotečini — Graški gujat. — Oveji sir piemonteski — Oveji sir star iz Karnije — Parmezan I. in II. vrste — Oljke zelene — Konserve iz pomodorov ital., najboljše vrste. Na debelo in drobno. Cene brez konkurence.

Drogerija Gustavo Marco ulica Giulia št. 20. Droge, barve, pokost, petrolej, čopiči, ščetke, mila, parfumi itd. — Zaloga šip in steklenin.

GLAS. V bogatej zalogi pohištva Em. Ehrenfreund (prej Jesi) ulica Nuova 24 (pritličje) daje novo in rabljeno pohišstvo po konkurenčnih cenah v najem.

Barvarnica pralnica in čistilnica na suho (s parnim strojem) za obleke brez razdiranja, blago, pohištvo, pregrinjala itd., kakor tudi dežnike TRST — ulica Farneto št. 11 — TRST Albin Boegan O priliki plesov se izvrši najhitreje. Pregrinjala se lika po 20 vrč. komad.

Josip Gorjanc krčmar v Gorici na Kornu št. 3 v Attemsovi palači toči briska in furlanska vina prve vrste in izvrstno pivo postreže ob vsaki uri z gorkimi in mrzlimi jedili ima sobe za prenočišča. Vse po zmernih cenah. Priporoča svojo krčmo slavnemu občinstvu

Električno vpeljavo izvršuje Franjo S. Dalsasso TRST ulica S. Spiridione št. 6. VELIKA ZALOGA praznih buteljck TRST ulica delle Ombrelle št. 5

Guido e Nogo Coen 100.000 buteljck od šampanjca za refošk

Prodajejo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanje, bordeaux, rensko vino, konjak itd. itd. VELIKA ZALOGA Poteljk od pol litra, 1 litr in pol litra. Damjane iz stekla opletene. Prevzamejo se dopošiljajve na deželo. Kupuje se razbito steklo vsake vrste